

Boj se vzdušným nepřítelem - součást vševojskového boje

Podplukovník Miroslav Škrabal

V soudobém vševojskovém boji používá nepřítel kromě jaderných zbraní a pozemních vojsk všech druhů, ve velkém měřítku prostředků vzdušného napadení. Organizační směrnice k RMNO na výcvikový rok 1964 orientují proto vševojskové štáby na prohloubení znalostí organizace a řízení protivzdušné obrany vojsk a na praktické procvičování všech opatření protivzdušné obrany. Uvádím některé názory, které mají přispět k objasnění těchto úkolů.

Charakteristika úkolů a opatření protivzdušné obrany

Protivzdušná obrana vojsk je součástí bojové činnosti pozemních vojsk. Cílem všech opatření protivzdušné obrany vojsk je znemožnit nebo omezit činnost vzdušného nepřítele při vzdušném průzkumu, při úderech na vojska a jiné objekty a při přepravě a vysazování vzdušných výsadek. V soudobých podmínkách vzrůstá význam a rozsah úkolů protivzdušné obrany především proto, že hlavní palebnou silou nepřítele jsou jaderné zbraně, dopravované na cíle raketami nebo letouny. V současné době převažují na středoevropském válčišti letouny-nosiče taktického letectva pětkrát nad raketovými prostředky operace taktického dosahu. Boj s jadernými zbraněmi a tedy i jejich nosiči je v soudobé válce jedním z hlavních úkolů vševojskového boje.

Z hlediska pozemních vojsk může vzdušný nepřítel ztížit nebo zcela znemožnit jejich bojovou činnost v průběhu mobilizace, zaujímání operační sestavy, při přípravě i v průběhu operace a boje a to jadernými údermi, chemickými, biologickými a klasickými zbraněmi i vysazenými vojsky. Vzdušný nepřítel může tedy podstatně ovlivnit průběh vševojskové operace i boje.

Protivzdušná obrana nezabezpečuje vojska jen před nenadálými údermi vzdušného nepřítele, ale zahrnuje všechna opatření k plánovitému a systematickému boji se vzdušným nepřítelem v průběhu celého vševojskového boje. Protivzdušná obrana musí být proto nepřetržitá a stejně spolehlivá bez ohledu na situaci a činnost vojsk, tj. v útoku i obraně, při přesunech i za odpočinku.

Protivzdušná obrana se týká všech druhů vojsk a týlu na všech stupních velení. Bez takto široké protivzdušné obrany nelze zničit vzdušného nepřítele, ani uchránit vojska před jeho úderem. V zájmu efektivnosti není možné uskutečňovat jednotlivá opatření izolovaně, bez součinnosti a centralizace ve velení a bez sladění s úkoly vševojskového boje.

Skutečnost, že výsledek soudobého boje značně závisí na účinném boji se vzdušným nepřítelem je třeba respektovat ve výcviku vojsk, v přípravě velitelů a štábů a v celém komplexu opatření při plnění RMNO na výcvikový rok.

Všechna opatření, která mají přímý i nepřímý vztah k protivzdušné obraně můžeme podle jejich charakteru rozdělit na opatření útočná, obranná i ochranná.

Útočná opatření se týkají protivzdušné obrany nepřímo, poněvadž se uskutečňují ve prospěch celé operace a bez účasti speciálních prostředků protivzdušné obrany. Zahrnují veškerou činnost spojenou s přímým ničením sil a prostředků vzdušného nepřítele na zemi, tj. ničení leteckých základů, letišť, startovacích ploch, letadel, odpalovacích zařízení, velitelských stanovišť, zabezpečovacích zařízení, naváděcích, radiolokačních a spojovacích prostředků, skladů jaderné i konvenční munice a leteckých pohonných hmot, opravárenských a tylových zařízení a živé síly v prostorech jejich rozmístění na území nepřítele. Nejde však jen o ničení, ale také o ovládnutí letišť a zmocnění se materiálních prostředků vzdušného nepřítele vlastními pozemními vojsky.

Tyto útočné akce uskutečňuje raketové vojsko a dělostřelectvo, letectvo, výsadkové vojsko, motostřelecké a tankové vojsko a zvlášť vyčleněné speciální skupiny, zejména v rámci ničení nepřátelských prostředků jaderného napadení.

Výhoda útočné činnosti spočívá v tom, že je poměrně jednodušší, než tentýž úkol v době, kdy je vzdušný nepřítel ve vzduchu. Kromě toho lze ničit i materiální prostředky a zařízení, na nichž je činnost nepřítele ve vzduchu zcela závislá a které jsou mimo dosah speciálních prostředků protivzdušné obrany. Nevýhodou však je, že tato útočná metoda vyžaduje mnoho sil a prostředků najednou nebo po dlouhou dobu, aby byla dostatečně účinná zvláště proto, že vzdušný nepřítel v maximální míře rozptyluje svoje síly a prostředky.

Obranná činnost jako hlavní náplň vlastní protivzdušné obrany zahrnuje všechna opatření směřující k včasnému zjištění, rozpoznání, rušení a ničení vzdušného nepřítele ve vzduchu. Do tohoto rámce patří průzkum a uvědomování o vzdušném nepříteli, obrana vojsk a důležitých objektů palbou protiletadlového raketového vojska a dělostřelectva, činnost stíhacího letectva, rušení radiotechnických průzkumných a naváděcích zařízení nepřítele, umístěných v letadlech nebo na jeho území a palby ručních zbraní na nízko letící cíle.

Tyto, z hlediska vševojskového, obranné úkoly plní vojsko protivzdušné obrany, frontové stíhací letectvo a pokud jde o palbu z ručních zbraní jednotky všech druhů vojsk v rámci vlastní obrany. K plnění těchto úkolů je vojsko protivzdušné obrany složeno z jednotek a útvarů různých druhů vojsk: radiotechnického vojska, protiletadlového raketového vojska, protiletadlového dělostřelectva a protiradiotechnické služby. V rámci protivzdušné obrany působí i stíhací letectvo.

Obranná opatření umožňují soustředit

obránné prostředky v předem stanoveném nebo vyhodnoceném prostoru a manévrovat s nimi podle potřeby. Kromě toho umožňují dosáhnout a udržet převahu ve vzduchu nad vlastním územím. Nevýhodou je však prostorová nebo časová omezenost, poněvadž není dostatek sil k souvislé a stále obraně všech prostorů na zemi i ve vzduchu. Dále klade vysoké nároky na svoje zabezpečení z hlediska radiolokačního průzkumu, technické převahy stíhacího letectva a početní převahy protiletadlového raketového vojska a dělostřelectva.

Ochranná opatření v protivzdušné obraně představují veškerou činnost, která má uchránit živou sílu a prostředky před úderem vzdušného nepřítele nebo snížit jejich účinky na nejmenší míru. Sem patří pozorování vzdušného prostoru, včasné uvědomění o vzdušném nepříteli, rozptylování vojsk, zařízení a zásob, časté střídání zaujatých prostorů, maskování všeho druhu, ženijní úprava terénu a využití vybudovaných zařízení a terénu pro ukrytí živé síly, techniky a materiálu. Kočně to jsou všechna opatření k likvidaci následků vzdušného napadení, která se organizují v rámci ochrany proti radioaktivním a otravným látkám, protipožární ochrany, zdravotnického zabezpečení apod.

Výhodou ochranných opatření je, že nevyžadují speciálních prostředků a sil a mohou je proto uskutečňovat všechny druhy vojsk bezprostředně a v každé situaci. Účinná ochranná opatření ztěžují nepříteli vzdušný průzkum, nutí ho k opakování vzdušných úderů a vyčerpávají tak jeho úsilí. Nevýhodou ochranných opatření je, že nijak nepostihují vzdušného nepřítele a nemohou zabránit jeho činnosti.

Ochranná opatření musí uskutečňovat všechny druhy vojsk včetně těch, které jsou určeny k přímému boji se vzdušným nepřítelem v zájmu uchování své živé síly a prostředků.

Úloha jednotlivých orgánů velení v protivzdušné obraně

Na protivzdušné obraně vojsk se podílí nejen vojsko protivzdušné obrany a stíhací letectvo, ale i vševojskové štáby, druhy vojsk a týly všech stupňů velení.

Štáb vojska protivzdušné obrany fronty nebo armády jako součást štábu fronty nebo armády vyhodnocuje výsledky radiolokačního průzkumu vzdušného nepřítele, informuje o jeho činnosti aktivní prostředky PVO, velitele a štáby. V součinnosti s orgány průzkumu se podílí na vy-

hodnocování vzdušného nepřítele na zemi, uplatňuje návrhy na jeho ničení přímo u velitele fronty nebo armády.

Dále organizuje a uskutečňuje obranu určených vojsk a objektů palbou a manévrem protiletadlového raketového vojska a dělostřelectva a usměrňuje použití stíhacího letectva v souladu s plánem a průběhem operace v součinnosti se štábem letecké armády u fronty nebo stíhací letecké divize u armády. Náčelník vojska

protivzdušné obrany frontu projednává vyčlenění úsilí stíhacího letectva pro protivzdušnou obranu s velitelem letecké armády a požadavky uplatňuje u velitele frontu, který o tom rozhoduje. Využití stíhacího letectva v rámci tohoto úsilí řídí náčelník vojska PVO frontu prostřednictvím zástupce letecké armády pro stíhací letectvo i ve prospěch armád.

Štáb vojska PVO frontu nebo armády zabezpečuje také součinnost s prostředky protivzdušné obrany státu a sousedů pro protivzdušnou obranu vojsk frontu nebo armády. K tomu využívá součinnosti orgánů, které vysílá k příslušným štábům protivzdušné obrany státu.

V případě přidělení speciálních útvarů může konečně rušit vzdušné rádiové a radiotechnické, popřípadě pozemní radionavigační prostředky nepřítele a řídit jejich manévry podle potřeb operace.

Štáb frontu nebo armády v zájmu protivzdušné obrany organizuje ničení sil, prostředků a zařízení vzdušného nepřítele na zemi palbou raketového vojska a dělostřelectva a úderu letectva, organizuje ovládnutí letišť, startovacích ploch a jiných zařízení vzdušného nepřítele motostřeleckými a tankovými vojsky, výsadkovým vojskem a zvláštními skupinami a zabezpečuje rušení pozemních rádiových a radiotechnických prostředků vzdušného nepřítele speciálními útvary. Tato opatření se uskutečňují ve prospěch celé operace. Pro protivzdušnou obranu mají význam proto, že ulehčují boj se vzdušným nepřítelem ve vzdušném prostoru.

Vševojskový štáb dále usměrňuje u podřízených vojsk ochranná opatření zvláště rozptýlení, periodické střídání prostorů rozmístění, maskování, protiradiotechnické maskování, ženíjný úpravu terénu a opatření k obnovení bojeschopnosti po hromadných úderech a kontroluje opatření protivzdušné obrany u pozemních vojsk.

Součinností uvnitř štábu zabezpečuje činnost štábu vojska protivzdušné obrany předáváním údajů průzkumu (mimo radiolokačního) o vzdušném nepříteři, informováním o činnosti bráněných vojsk a objektů, zajištěním přeskupejí sil a prostředků vojska protivzdušné obrany, do-ručováním úkolů pro protivzdušnou obranu podřízeným vojskům a zajištěním spojení pro vojsko protivzdušné obrany a pro uvědomování vojsk o vzdušném nepříteři.

Štáb letecké armády zabezpečuje plnění úkolů stíhacího letectva při protivzdušné obraně vojsk podle plánu a průběhu operace včetně jeho manévru a řídí jeho

činnost v součinnosti se štábem vojska protivzdušné obrany frontu. K přímému řízení stíhacího letectva vysílá ke štábu vojska protivzdušné obrany frontu skupinu svého štábu v čele se zástupcem velitele letecké armády pro stíhací letectvo. Organizuje protivzdušnou obranu svých sil a prostředků.

Štáb stíhací letecké divize řídí bojovou činnost podřízených útvarů při ničení vzdušného nepřítele ve vzduchu. Ke zlepšení součinnosti se štábem vojska protivzdušné obrany armády a k přímému řízení stíhacích leteckých útvarů zřizuje podle možnosti svoje představené velitelské stanoviště u štábu vojska protivzdušné obrany armády, v jejímž pásmu působí většinou sil, popřípadě vysílá k další armádě svého orgána velení a navedení.

Podle potřeby využívá radiotechnických hlásek vojska protivzdušné obrany jako pomocných naváděcích stanovišť nebo údaje o vzdušné situaci, získané svými radiotechnickými prostředky, předává štábu vojska protivzdušné obrany k využití. U svých sil a prostředků organizuje ochranná opatření.

Štáby druhů vojsk a týlu frontu nebo armády v rámci protivzdušné obrany organizují u svých podřízených vojsk ochranná opatření, včetně pozorování vzdušného nepřítele, kontrolují jejich plnění a předávají informace o vzdušném nepříteři od štábu vojska protivzdušné obrany svým podřízeným vojskům nebo jim přímo vyhláší letecký poplach po velitelských spojovacích sítích.

Aby byla zabezpečena souvislá obrana proti vzdušnému nepříteři, informují štáb vojska protivzdušné obrany o činnosti a manévru svých podřízených vojsk, pokud je brání prostředky vojska protivzdušné obrany.

Oddělení protivzdušné obrany divize hodnotí vzdušnou situaci a informuje o výsledcích radiolokačního průzkumu vzdušného nepřítele velitele nebo náčelníka štábu a uvědomuje o něm protiletadlové jednotky motostřeleckých a tankových útvarů a podřízené útvary všech druhů vojsk divize.

Řídí dále činnost protiletadlového útvaru, popřípadě přiděleného protiletadlového útvaru k obraně určených objektů podle plánu a průběhu boje a předává součinnosti údaje a signály protiletadlovým útvarům velitelským spojením a protiletadlovým jednotkám motostřeleckých a tankových útvarů v divizní síti výstrahy. To je důležité pro součinnost se stí-

hacím letectvem a pro zajištění bezpečnosti vlastního letectva.

Kromě toho navrhuje využití paleb ručních zbraní proti nízké letícím cílům a ochranných opatření proti vzdušnému nepříteli v rámci divize.

Štáb divize v zájmu protivzdušné obrany organizuje využití paleb ručních zbraní proti nízké letícím cílům, pozorování vzdušného nepřítele a další ochranná opatření u všech podřízených útvarů a kontroluje plnění těchto opatření u útvarů divize.

Vzájemnou součinnost uvnitř štábu zabezpečuje činnost oddělení protivzdušné obrany divize předáváním informací o vzdušném nepříteli a bráněných objektech, organizováním přeskupení protiletadlového útvaru (útvary), zajištěním spojení a doručení úkolů pro protivzdušnou obranu podřízeným.

Útvary a jednotky všech druhů vojsk a týlu v rámci své protivzdušné obrany provádějí nepřetržité pozorování vzdušného prostoru určenými pozorovateli. Pozorovatelé hlásí objevení vzdušného nepřítele, přijetí signálů leteckého poplachu a vyhlášení varovné signály podle nařízení velitele.

V rámci útvaru se připravují všechny jednotky k ničení nepřátelských letounů a vrtulníků v malých výškách a výsadbů palbou ručních zbraní. Aby byla palba

účinná, je nutné ji organizovat ve skupinách v síle motostřelecké čety. Vedení palby je závislé na situaci a úkolu, který jednotka plní. V jednoduchých případech bude odrážet úder vzdušného nepřítele ta část jednotky, která není zavázána do boje s pozemním nepřítelem. Ve složitější situaci nelze vyloučit nutnost rozdělení sil, popřípadě soustředění všech prostředků jednotky jen proti vzdušnému nepříteli.

Útvary a jednotky rozptylují svoji sestavu, pečlivě budují úkryty, upravují terén pro úkryt a připravují síly a prostředky k likvidaci následků vzdušného napadení. Organické prostředky protivzdušné obrany využívají k obraně nejdůležitější části bojové nebo pochodové sestavy anebo takových prostorů, v nichž bude útvár nejvíce zranitelný prostředky vzdušného napadení.

Pokud je přímo brání prostředky protivzdušné obrany nadřízeného náčelníka, informují jejich štáby o své situaci a slaďují s nimi vzájemnou činnost.

Aby byla jednotlivá opatření protivzdušné obrany i jejich výsledek efektivní, je třeba, aby úkoly jednotlivých orgánů a stupňů velení byly slaďeny, navazovaly na sebe a odpovídaly zámyslu vševojskového boje. Řídícím orgánem, který může tyto požadavky zabezpečit, je vševojskový velitel.

Protivzdušná obrana v rámci řízení vševojskového boje

Síly vzdušného nepřítele budou působit v souladu s cíli pozemních vojsk v rámci celkového zámyslu nepřítele. Řízení boje se vzdušným nepřítelem bude proto důležitou součástí řízení vševojskového boje a operace. To znamená, že vševojskový velitel musí brát v úvahu možnosti vzdušného nepřítele, hodnotit vzdušnou situaci, slaďovat opatření protivzdušné obrany u podřízených vojsk a řídit použití speciálních prostředků jak při přípravě, tak i v průběhu boje a operace.

Při přípravě operace a boje je možno všemi druhy průzkumu odhalit nebo upřesnit uskupení vzdušného nepřítele a odhadnout jeho možný zámysl s ohledem na možné směry a prostory jeho činnosti. To umožňuje včas připravit útočnou, obrannou i ochranná opatření. Zvláště je možno včas organizovat silnou protivzdušnou obranu nejdůležitějších objektů a prostorů a stanovit cíle pro ničení nejdůležitějších prostředků vzdušného napadení nepřítele na zemi.

Včasné údaje průzkumu umožňují odhalit příznaky hromadného úderu vzdušného nepřítele. Hodnocení údajů radiolokačního průzkumu dovoluje upřesnit čas hromadného úderu. Na základě toho je možné stanovit dobu provedení odvetného úderu, uvést do plné pohotovosti prostředky protivzdušné obrany k přímému boji a uvědomit vojska o nebezpečí vzdušného napadení.

V průběhu operace i boje je možno na základě systematického hodnocení vzdušného nepřítele zjišťovat manévry jeho sil a prostředků a odhadovat jeho další záměry v souvislosti s pozemní situací. Podle nepřetržitého hodnocení vzdušné situace získané radiolokačním průzkumem je možno určit usilí vzdušného nepřítele, hlavní směry, prostory a objekty jeho činnosti, odhadnout jeho další možnosti a popřípadě upřesnit jeho zámysl. Vzhledem k tomu je možno včas přijímat rozhodnutí k použití pozemních vojsk a k manévru sil a prostředků protivzdušné obrany a organizo-

vat předem opatření k obnovení bojeschopnosti napadených vojsk.

Rozsah zpráv o vzdušném nepříteli a z toho vyplývající opatření budou ovšem na jednotlivých stupních velení rozdílná podle prostředků a sil, které bude mít vševojskový velitel a podle úkolů stanovených nadřízeným velitelem. Ideálním řešením by bylo, mohl-li by vševojskový velitel na jednom pracovišti sledovat vedle pozemní situace vlastní a nepřítel na mapě i vzdušnou situaci na planšetu za přítomnosti náčelníka vojska protivzdušné obrany. Ne-li to vzhledem k organizaci velitelských stanovišť a metodice práce vševojskového štábu možné, je třeba zabezpečit spolehlivou spojovací cestu k vševojskovému veliteli od štábu nebo oddělení vojska protivzdušné obrany a nahradit stálý přehled o vzdušné situaci průběžnými informacemi a závěry. Tato náhrada nebude však nikdy dokonalá, proto by se s ní nemělo do budoucna počítat.

Na stupni útvarů všech druhů vojsk a týlu bude třeba mít na zřeteli možný charakter náletů vzdušného nepřítele, vliv této činnosti na jednotky a plnění stanoveného úkolu. Podle úkolů nadřízeného velitele, vlastních možností a času musí štáb útvaru zabezpečit bojeschopnost organických prostředků protivzdušné obrany, připravit palbu z ručních zbraní a všechna ochranná opatření ke snížení účinnosti vzdušných úderů. V boji budou mít zprávy o vzdušném nepříteli význam především pro vyloučení momentu překvapení. Bude možné včas uvědomit vojska a podle situace vést účinnou palbu z ručních zbraní na nízko letící vzdušné cíle, použít úkrytů a jiných ochranných opatření a udržet, popřípadě obnovit bojeschopnost.

Všechna rozhodnutí v protivzdušné obraně jsou závislá na včasné získání zpráv o vzdušném nepříteli. Jedním z hlavních zdrojů zpráv je radiolokační průzkum, jehož údaje jsou předávány v rádiových sítích výstrahy frontu, armády a divize i jinými cestami.

V sítích výstrahy frontu a armády se předávají údaje o vzdušném nepříteli pro protiletadlové raketové vojsko a dělostřelectvo, stíhací letectvo, sousedy a pro vševojskové svazky. Včasné informace o vzdušném nepříteli mají ovšem význam i pro štáby, útvary a zařízení druhů vojsk a týlu, které nemají prostředky pro odposlech sítí výstrahy, zvláště pokud jde o příznaky hromadných úderů, náletů větších skupin, popřípadě vyhodnocených nebezpečných náletů na jednotlivé objekty.

Varování těchto štábů, útvarů a zařízení zabezpečí příslušný štáb druhu vojska (týlu) velitelským spojením podle informací od štábu vojska protivzdušné obrany. Pro tento způsob budou určeny jen nejdůležitější štáby, útvary a zařízení, které nebudou bránit prostředky protiletadlového raketového vojska a dělostřelectva. Jinak by vznikly velké časové ztráty při vyhodnocování vzdušné situace pro velký počet objektů a varování by pronikalo pozdě.

Nebezpečí vzdušného napadení bude předáváno jednoduchou formou štábu druhu vojska nebo týlu:

VOZDUCH — přednostní přidělení pojítek,

NÁČELNÍK TÝLU — nadřízený náčelník ohroženého objektu,

NEPŘÁTELSKÝ NÁLET Z JIHU — nebezpečí napadení a směr náletu.

PRO PAZ — ohrožený objekt.

Štáb druhu vojska nebo týlu ohroženého objektu může předat informaci takto:

VOZDUCH — přednostní přidělení pojítek,

ZVON — volací znak ohroženého objektu,

NEPŘÁTELSKÝ NÁLET Z JIHU nebo LETECKÝ POPLACH	} nebezpečí napadení.

Útvary a zařízení, které brání protiletadlové raketové vojsko a dělostřelectvo, budou informovat přímo tyto prostředky.

Ostatní štáby, útvary a zařízení, které nebudou zahrnuty do tohoto systému musí využít především vlastních pozorovatelů vzdušného nepřítele. Dále mohou využít údajů od nejbližších prostředků protivzdušné obrany, jako jsou radiotechnické hlásky, řídicí radiolokátory, protiletadlové baterie apod. Na státním území bude výhodný odposlech signálů nejbližších orgánů civilní obrany, železniční správy, popřípadě pořádkové služby.

Uvědomování v divizní síti výstrahy slouží k včasnému varování všech útvarů, které působí v pásmu divize, před možným napadením ze vzduchu a k uvědomování protiletadlových jednotek motostřeleckých a tankových útvarů, popřípadě jednotek vyzbrojených ručními zbraněmi. Údaje v divizní síti výstrahy jsou vytvářeny z údajů sítí výstrahy armády nebo frontu, sítí hlášení vlastních řídicích radiolokátorů a nejbližších radiotechnických hlásek a od pozorovatelů vzdušného nepřítele u štábu divize.

K uvědomování v divizní síti výstrahy používáme (Sm-PVOV-1) jednoduchého způsobu na podkladě čtvercové sítě protivzdušné obrany. Ve čtvercové síti jsou stanoveny centrálně od frontu orientační body např. kóty, mosty, nádraží, osady apod. Orientační body označujeme písmenným kódem a dvoumístným číslem prvního a druhého dělení základního čtverce čtvercové sítě protivzdušné obrany. (Viz obr. 1.) Hlášení sestavuje oddělení protivzdušné obrany a vysílá je v rádiové síti výstrahy divize, v některých případech linkovým spojením.

Příklad hlášení v divizní síti výstrahy:

VOZDUCH – vzdušný nepřítel,

Z YPSILON 87 NA YPSILON 73 – polohy cíle (zároveň směr letu),

10 – výška cíle v km (pokud je známa),

16.25 – čas předání zprávy.

Tato hlášení přijímají štáby útvarů divize a zakresluje je na mapě orientačních bodů, měřítka 1:200 000. Na základě vyhodnocení každého hlášení přijímá další opatření každý velitel útvaru samostatně v souladu s pozemní situací a úkoly, které plní.

Žádná samostatná jednotka se neobejde ve vlastním zájmu bez nepřetržitého průzkumu vzdušného nepřítele pozorováním. To vyžaduje, aby vojáci všech odborností byli alespoň v minimální míře vycvičeni v rozpoznávání letadel. Velký počet těchto pozorovatelů umožňuje pokrýt velký prostor a při stanovení jednotného signálu pro letecký poplach světlicí je možno jejich signálů využít pro včasné varování. popřípadě zahájení palby na nízko letící cíle. Proto je nutné dodržovat stanovený rozsah výcviku v těchto otázkách podle Programů bojové přípravy.

Z á v ě r

V systému protivzdušné obrany vojsk mají svoje místo všechny štáby, útvary a jednotky všech druhů vojsk a všech stupňů velení. Podle předurčení různých druhů vojsk je třeba úkoly při organizaci protivzdušné obrany rozdělit a sladovat je vševojskovým velitelem a jeho štábem jako součást vševojskového boje.

Vzdušný nepřítel je nebezpečným protivníkem pro všechny druhy vojsk a týlu. V míru nelze vytvořit takové vzdušné situace, aby byly jasné na první pohled. Tím více proto záleží na pochopení této skutečnosti a náročnosti nadřízených štábů směrem k vojskům při organizaci a důsledném uskutečňování všech opatření protivzdušné obrany. Tak bude v této oblasti zabezpečeno splnění RMNO na výcvikový rok 1964.